

Szkolny Program Doradztwa Zawodowego Publicznej Szkoły Podstawowej w Murowie na rok szkolny 2023 – 2024

I. Podstawy prawne

Prowadzenie działań związanych z orientacją zawodową w klasach szkoły podstawowej reguluje **Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe**, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia, a także wymieniając zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadza Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.

II. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczestników oraz specyfikacje typów szkół, systemowej koncepcji orientacji zawodowej rozumianej jako ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VIII szkoły podstawowej pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

III. Cele ogólne orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III szkoły podstawowej jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie

sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

IV. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów.

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu, które wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej:

- 1. Poznawanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron, jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całożyciowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu klasy I-III

1. Poznanie siebie, czyli uczeń:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy, czyli uczeń:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, czyli uczeń:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, czyli uczeń:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Cele szczegółowe programu klasy IV-VI:

1. Poznawanie własnych zasobów, czyli uczeń:

- określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy, czyli uczeń:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, czyli uczeń:

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, czyli uczeń:

- opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Cele szczegółowe programu klasy VII-VIII:

1. Poznawanie własnych zasobów, czyli uczeń:

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia, jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy, czyli uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- dokonuje autoprezentacji.
- charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, czyli uczeń:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, czyli uczeń:

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Rola rodziców w doradztwie zawodowym:

1. Posiadają wiedzę na temat organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego działającego w szkole.
2. Są zaangażowani w udzielanie pomocy i wsparcia dziecku w procesie planowania i realizowania kariery edukacyjno-zawodowej.
3. Są przygotowani do pełnienia roli doradców dziecka
4. Wiedzą, gdzie szukać pomocy dla dzieci z problemami zdrowotnymi, emocjonalnymi, decyzyjnymi, intelektualnymi.
5. Znają ofertę edukacyjną szkół i placówek następnego etapu edukacyjnego.

Rola nauczycieli w doradztwie zawodowym:

1. podkreślają w treściach przedmiotowych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego.
2. Dbają o nabywanie kompetencji kluczowych przez uczniów, podczas realizacji podstawy programowej nauczanego przedmiotu.
3. Realizują zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego (poznawanie siebie, umiejętność współpracy w zespole, umiejętności dobrej komunikacji, autoprezentacja) na godzinach wychowawczych.
4. Diagnozują potrzeby i zasoby uczniów.
5. Rozwijają zainteresowania, umiejętności i uzdolnienia uczniów.
6. Wspierają rodziców w procesie doradczym.
7. Angażują przedstawicieli współpracujących instytucji i zakładów pracy w działania doradcze szkoły.
8. Znają ofertę edukacyjną szkół następnego etapu edukacyjnego i zasady rekrutacji do nich.

V. Metody i techniki pracy:

- lekcje tematyczne,
- godziny wychowawcze,
- koła zainteresowań,
- konkursy,
- zajęcia warsztatowe,
- wycieczki,
- spotkania z przedstawicielami poszczególnych zawodów,
- prelekcje,
- udział uczniów w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych,
- projekcje filmów,

- projekty uczniowskie,
- prezentacje multimedialne,
- ankiety,
- testy, dyskusje,
- analiza tekstu źródłowego,
- burza mózgów,
- obserwacja.

VI. Formy pracy:

- praca indywidualna,
- praca w parach,
- praca w grupach.

VII. Harmonogram działań w zakresie doradztwa.

Lp.	Opis działań	Osoby/ instytucje odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Ogólne spotkanie informacyjne dla rodziców uczniów klas ósmych.	dyrektor szkoły, wychowawca klasy, doradca zawodowy	luty
2.	Konsultacje indywidualne dla uczniów i rodziców w ramach godziny dostępności.	doradca zawodowy	cały rok
3.	Stworzenie miejsca informacji zawodowej na terenie szkoły (gazetka ścienna).	doradca zawodowy	cały rok
4.	Utworzenie w szkolnej bibliotece Kącika Informacji Zawodowej. Gromadzenie materiałów dotyczących informacji zawodowej (prasa, informatory).	bibliotekarz	cały rok
5.	Zajęcia umożliwiające uczniom poznanie siebie: swoich predyspozycji, uzdolnień oraz innych zasobów.	doradca zawodowy wychowawcy klas, pedagog szkolny, psycholog	cały rok
6.	Wykorzystanie narzędzi i zasobów cyfrowych	nauczyciele, wychowawcy klas,	cały rok

Lp	Opis działań	Osoby/ instytucje odpowiedzialne	Czas realizacji
	oraz metod kształcenia na odległość w doradztwie zawodowym. W tym bezpieczne i efektywne korzystanie z technologii cyfrowych.	doradca zawodowy	
7.	Przeprowadzenie lekcji zawodoznawczych w klasach.	nauczyciele, wychowawcy klas, doradca zawodowy	cały rok
8.	Zajęcia związane z planowaniem przyszłości.	nauczyciele, wychowawcy klas doradca zawodowy	cały rok
9.	Zajęcia z doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII.	doradca zawodowy	cały rok
10.	Udział uczniów w olimpiadach i konkursach przedmiotowych i zawodach sportowych, wyjazdy. Organizowanie w szkole akcji i konkursów wspierających rozwijanie i prezentowanie własnych zainteresowań i talentów.	wychowawcy klas, nauczyciele, wychowawcy światlicy szkolnej	cały rok
11.	Wyjazd na targi edukacyjne.	doradca zawodowy, wychowawcy klas, rodzice	marzec
12.	Wycieczki do zakładów pracy.	wychowawcy klas, doradca zawodowy	cały rok
13.	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych.	dyrektor szkoły, wychowawca klasy, doradca zawodowy	marzec
14.	Spotkania z lokalnymi przedsiębiorcami.	dyrektor szkoły, wychowawca klasy, doradca zawodowy	cały rok
15.	Badanie losów absolwentów.	dyrektor szkoły, wychowawca klasy doradca zawodowy	wrzesień

VIII. EWALUACJA.

1. Analiza wyboru szkół średnich przez uczniów klas ósmych.
2. Analiza Szkolnego Programu Doradztwa Zawodowego na podstawie zebranych informacji.
3. Rozmowy z uczniami kończącymi edukację w naszej szkole i absolwentami na temat roli doradztwa zawodowego w wyborze przyszłej szkoły i zawodu.

Opracował: mgr Jerzy Fiebich